

Boštjana Plesničarja (raz)graditev erotike in seksualnosti

Renata Šribar

Forma je moč. V seksualnosti in igri erotičnih zapeljevanj (pa naj ta potekajo med ljudmi ali komer koli, čimer koli že, kar se podredi trismegistovskemu zakonu privlačnosti) je že tako, da je sama postavitev tista, ki sporoča o razmerjih moči. Niti v erotiki, sili življenjske privlačnosti, ni nič nedolžnega. Je univerzalen boj za pozornost, energijo, ugodje in užitek. Med ljudmi pa tudi prikrit boj za konkretne privilegije, konkretizirano oblast nad drugo/drugim. Bolj je ta realnost prikrita, romantizirana, bolj so razmerja moči naturalizirana, vpeta v »normalnost« seksualnih vlog, več je možnosti, da bo nekdo razžaljen, bolje: razžaljena in onemogočena v svoji lastni seksualni realizaciji. In kaj je, ko smo že pri povednih oblikah, s slikarskimi formami Boštjana Plesničarja? In kako tematsko in vsebinsko zapleše svoj profesionalni slikarski ples, ki ga razume kot delo in ne magijo (njegov podpis je »Ples ni čar«). S kakšnimi sredstvi nasploh gradi, reciklira in razgrajuje seks in spolno privlačnost?

Za uvod v oblikovanje odgovorov preračunljivo izberimo erotični teater, naslikan na žamet, ki je nastal v okviru inovativnega opusa »žametk«. Ta s pomeni nasičeni material kot dobro metaforično izhodišče za žametne noči, dotike površin in dotike pogledov. Motiv oddaljenega poljuba med gledališkimi zavesami seže v jedro intimnih srečanj: seks, igra zapeljevanja ne more biti drugega kot performans. Ali rečeno s filozofom Michelom Foucaultem: vsako spolno dejanje je del diskurza o seksualnosti – ni nekega naravnega seksa (ali izvornega erotičnega akta), ki bi bil pozneje pospravljen v specifično formo, spolni ritual določene kulture.

Plesničarjeve slikarske konstrukcije erotičnosti (zlasti) ženskega telesa in seksualnih aktov so avtorsko inovativne v videnju reciklaž spolnosti. Slike govorijo, da vedo, za kaj gre, ampak to počnejo na samosvoj, privlačen, zares erotičen način. Te slikarske erotike bi bilo brez znaka distance, zabavljaške note, dosti manj. Tako pa ženske prsi veselo vihrajo (*Ti si moja žabica; Prihajam, Manitu*), lezbični odnos v odsotnosti homoseksualnih motivov prav spontano zleze v dominantno heteroseksualno matrico (*Ličkanje*), seksualni akti pa se dogajajo v poskočnih ali poetičnih slikarskih metaforizacijah spermijev in penisov (*Poslednji Mohikanec, Motovilka*). Vrhunec tega na veliko srečo humorno obarvanega umetniškega nagovora »v imenu očeta« za tisto pravo stvar seksa in v znamenju falusa z veliko začetnico je slika *Ličkanje*. Njeno »meseno spoznanje«, ki ga formalno nakazujeta temno rdeča in modra barva, apelira na ruralni ritual seksualne »sproščenosti« ob ličkanju koruze; umetniško

se povezuje s sodobnimi pornografskimi prikazi/-nimi. Duhovito veliki koruzni storži so baza imaginarnega seksualnega dogajanja. Rumena barva opozarja na »strahovlado« falusov. In ni naključje, da je par ženskih rok na sliki amputiranih: da ne bi ženske penisov vzele v svoje dlani in jih zmanipulirale po svoji volji in predstavi. Moška telesa medtem ostajajo celovita.

Nekatere slike in risbe imajo presežno vsebinsko moč, saj konstruirajo samo seksualnost in erotiko na kreativne načine. V nasprotju s silo vsebine je njihova forma; so manjše, intimistične. Kot da bi spolne inovacije ostajale napol v umetnikovem zasebnem prostoru, kot da še ni dovolj poguma dodati avtorstvo samim seksualnim izrazom. Kljub temu so te slikarske rekonceptualizacije seksualnega nadvse dragocene: ženski Zaratustra, ki obvladuje odzivnost moškega telesa (*Tako je govoril Zaratustra*), meditativno razpiranje ženskega mednožja kot (za zdaj še) minimalistični kontrapunkt falusa (*Om*), ženska avtoerotizacija in erotična ginosocialnost (*Čarovnici*). Po formalni moči tu vendarle prednjačita sliki *Ljubezen gre skozi želodec* in *Pot v jajce*. V prvem primeru sicer tradicionalni motiv ljubezensko užalostene ženske, ki se tolaži s slaščico, obleži v (moškem?) želodcu; na drugi sliki pa orgazem kotalečih se planetov in bleščečih anorganskih pradelcev kaže na možnost srečnega, celovitega seksualnega srečanja, kjer se premikata in se medsebojno spravljata v gibanje oba v heteroseksualnem paru, čeprav to medsebojno stimulacijo nakazuje zgolj gibanje zunaj teles. Žensko telo je pri tej postavitvi celo bolj svobodno.

Vsekakor si je želeli nadaljevanj v tej slikarjevi usmeritvi onkraj zapovedanih norm in meja vladajočih konstrukcij seksa in erotike.

Dr. Renata Šribar je pričujoči tekst napisala kot spremljevalni zapis ob razstavi *Ličkanje*, ki je bila na ogled maja 2010 v Centru sodobnih umetnosti Celje - Galeriji Račka. Del teksta je bil natisnjen na vabilu za omenjeno razstavo, katere kustosinja je bila Irena Čerčnik.